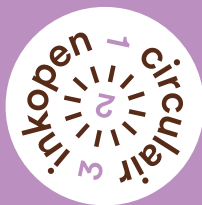

Circulair inkopen, hoe provincie Noord-Holland het doet.

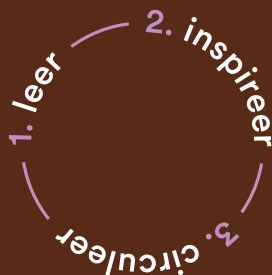
Praktijktips,
voorbeelden
en adviezen
om betere
keuzes te maken.

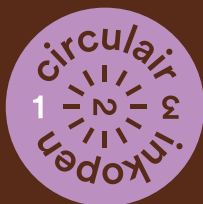
op
initiatief
van:

amsterdam
economic
board

circulaire
economie

Circulair inkopen is ingewikkeld.
Leer van anderen, inspireer
mensen om je heen het te doen
en geef het door! Dat maakt
Circulair inkopen 1—2—3
makkelijk. Door met onder meer
deze boekjes tips, ervaringen,
voorbeelden en adviezen te
laten circuleren. Want daar
worden we allemaal beter van.
Circuleren is het nieuwe
vermenigvuldigen!

Circulair inkopen. Daarom.

Circulair is de wereld waarin alles eendeloos opnieuw gebruikt kan worden. Elk einde is een nieuw begin. Om naar die wereld te komen is inkopen een beslissend moment, het moment waar je het verschil kunt maken. Door circulair inkopen bepaal je wat je aanschaft, hoe en waarvan het gemaakt is, dat het weer uit elkaar gehaald kan worden, en dat het deel kan blijven van de keten.

‘Inkopen’ — in de circulaire wereld dekt het woord niet meer de hele lading. Circulair inkopen betekent dat je in een ketensamenwerking stapt. Je bent niet meer alleen inkoper, je wordt tegelijk ook bedenker en maker, om bij te kunnen dragen aan een circulaire wereld. Dat is misschien meer inspanning, maar ook meervoudige winst.

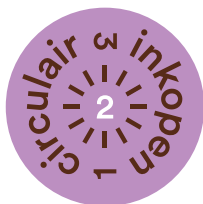
Circulair inkopen is misschien wel minder nieuw dan het klinkt. Want het gaat nog steeds om goed, betaalbaar, duurzaam, slijtvast, kostenbesparend, gemakkelijk. Kortom, het draait om alles waar inkopers naar kijken. Met één groot verschil: meer gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de hele circulaire keten.

Circulair inkopen is meervoudige winst omdat je meerdere dingen tegelijk goed doet. Je koopt goederen die je vraag of probleem oplossen, je helpt direct mee om de productieketen te verbeteren, je vermindert afval, versterkt verbanden en relaties. Zónder dat je concessies doet aan wat je vraagt of verlangt, of wat de eisen of richtlijnen zijn.

Winst dus én een goed verhaal. Want je maakt met elke beslissing de keuze voor minder afval en meer hergebruik. Maar ook een keuze voor betere samenwerkingen met leveranciers. Je bouwt aan relaties, aan kennis en betere onderlinge verhoudingen waarbij waarde meer weegt dan prijs. Leuk voor je kinderen, goed voor het jaarverslag. Zo wint iedereen.

Circulair inkopen; je bent niet de eerste. Veel bedrijven en organisaties zijn er mee begonnen. Sommige zijn startend en zoekend. Anderen hebben al harde doelen en resultaten. Het wordt zichtbaar dat marktpartijen (leveranciers, producenten, kennispartijen, adviseurs) steeds vaker met circulaire oplossingen komen, en we leren hoe circulair inkopen in de praktijk kan werken. Denk aan ketensamenwerking, anders aanbesteden, definiëren en normeren, ruimte maken voor innovatie.

Door het uitwisselen van ervaringen en criteria kunnen we allemaal betere keuzes maken. Met ‘Circulair Inkopen 1—2—3’ maken we dit helder en toegankelijk. Zo kan kennis circuleren en maken we de Metropoolregio Amsterdam circulair.

provincie Noord-Holland

Veel partijen gingen je al voor. Gemeentes, bedrijven en kennisinstellingen. Zo ook provincie Noord-Holland. Voor dit boekje is gesproken met Peter Korbee. Hij is, met een achtergrond in weg- en waterbouw, bij de provincie Noord-Holland betrokken bij tal van infra-werken.

Wie circulariteit een echte plek geeft, begint aan een lange reis. Het is er niet zomaar. Hoe snel het gaat, is in ieder werkveld anders. Ook hangt het hangt af van vele externe factoren.

Welke stap heeft de provincie gezet in het bereiken van circulair inkopen?

Het gaat om twee bruggen over de Ringvaart bij Cruquius. Een oude uit de jaren 30 moet vervangen worden. De nieuwere daarnaast dateert uit de jaren 60 en heeft een grote renovatie nodig. De provincie heeft het voornemen om er een circulair icoonproject van te maken. Het moet circulair en onderhoudsarm gebeuren, aldus vat Peter Korbee het samen.

De ultieme circulaire oplossing is een modulaire aanpak: de bewegende brug in demontabele modules uitvoeren. Daarna kan dezelfde aanpak toepasbaar zijn in alle bruggen die daarna volgen. En elke keer een slag beter! Tegelijk wordt gezocht naar duurzame oplossingen voor o.a. beton en asfalt, de grootste veroorzakers van CO2 uitstoot.

De planning is voorlopig dat de voorbereiding doorloopt tot mei, juni 2019. Vanaf juni 2019 start de aanbestedingsfase (visiedocument, dialoog, inschrijving en gunning). In de loop van 2020 is de aannemer geselecteerd en start het werk buiten. Eind 2021 moet de nieuwe brug in gebruik zijn.

Circulair komt niet uit de lucht vallen. Het is een voornaam onderdeel van duurzaamheid en speelt overal om je heen. Soms schuilt circulariteit of een ander element van duurzaamheid ook in de geschiedenis van een organisatie. En iedereen heeft wel een eigen, concrete inspiratiebron. Of een voorbeeld waar met bewondering naar gekeken wordt.

Wat was voor de provincie de aanleiding?

Het klimaatakkoord van Parijs heeft de provincie behoorlijk wakker geschud. Peter Korbee: “Helemaal nadat een berekening was gemaakt voor CO2 impact van de bouw-activiteiten van onze provincie. 50% van de CO2 uitstoot is afkomstig van asfalt en beton. En de provincie beheert een grote hoeveelheid wegen en viaducten dus dat heeft impact.”

Zelf is Korbee al een jaar of vijf betrokken bij opgeteld veertien netwerken of gremia waarin over duurzaamheid en circulariteit wordt gedacht. “Natuurlijk heeft dat tijd nodig en moet je geduld hebben. Maar het werd wel écht tijd om het nu ook te gaan doen. Ik ben blij met dit project waarbij circulariteit leidend is.”

Circulair denken en doen is een échte omslag in het systeem. Bij zo'n verandering kun je tegen grote barrières aanlopen. Barrières kunnen op veel gebieden opduiken: technisch, financieel, economisch, juridisch.

Wat waren de voornaamste barrières?

Je stuit als innovator snel op allerlei vormen van behoudendheid. Juristen, inkopers en projectleiders zijn van nature gericht op zekerheden. Juristen willen risico's uitsluiten, inkopers hebben hun inkoop-eisen, projectleiders hebben hun planning en tijdpad.

Verder hebben we gemerkt dat het begrip 'modulair' spanning opriep. Dat leek mensen hun ontwerpvrijheid te benemen. Maar we hebben duidelijk kunnen maken dat het bij bruggen om de verbindingen van de elementen gaat, de zogenaamde interfaces. En natuurlijk blijf je vrij om bijvoorbeeld een brugdek helemaal op maat te ontwerpen en er blijft ruimte voor alle nodige varianten.

Barrières opruimen en wegwerken: het begint vaak met het aangaan van nieuwe verbindingen. Circulair inkopen is bij uitstek een zaak van nieuwe samenwerking vinden, nieuwe netwerkpartners ontdekken en een andere manier van samenwerken.

Hoe heeft de provincie barrières kunnen wegnemen?

Innovatieve oplossingen komen uit de markt. Maar als overheid moeten we snappen dat je de markt daarbij wel eens kunt óvervragen. Een ondernemer kan niet oneindig investeren, in iets wat misschien maar een project is, of een test op zichzelf. Ons credo is daarom: creëer altijd een perspectief. Vraag gerust een inspanning, maar zorg dat er perspectief is om dat terug te verdienen. Zorg dat je massa kunt maken. In onze zoektocht naar circulariteit komt die massa er beslist. We denken dat we na deze pilot heel snel kunnen uitrollen naar andere bruggen.

Vrijwel iedereen die begint met circulair inkopen, gaat verder en wil versnellen. Een begin kan zeer bescheiden zijn: een proef of project. Of meteen al groter: een beleid of een circulaire businessstrategie. In elk geval zorgt beweging steevast voor meer beweging.

Next step?

Als adviseurs, dat zijn we hier, is onze invloed beperkt. De uitdaging is nu om circulair echt in de processen te krijgen. Daar hebben we nu een mooie stap mee gezet: we hebben duurzaamheidsmanagers opgeleid. Zij kunnen de duurzaamheidsambitie samen met het project bepalen. Dat is niet meer vrijblijvend of 'voor wie er toevallig mee bezig is', Nee, het zit in het proces; zo doen we het.

**Een pilot of prototype is
niet genoeg om innovatie
uit de markt te halen.**

**Je moet altijd denken
aan perspectieven.
Massa kunnen maken.**

Draagvlak en enthousiasme voor circulair zijn mooi. Maar het wordt pas echt als je het in de processen krijgt. Als je samen beslist: zo doen we het.

Geen ‘ja, maar...’

Belemmeringen zijn altijd op te lossen.

Circulair inkopen is, zeker als je ermee begint, een inspanning. Een expeditie en een investering. Maar de durf om voorop te lopen wordt beloond. De markt herkent partijen met een voorsprong, en die markt groeit.

In hoeverre is circulair al een goede businesscase voor de provincie?

Ofschoon, deze bruggen bij Cruquius nog een test zijn, zitten we heel dicht tegen de schaaalpong aan; uitrol is realiteit.

We zien ook al het zogenaamde ‘massa maken ofwel perspectief bieden’ effectief kan zijn. We hebben met marktpartijen al goede oplossingen kunnen vinden voor asfaltproductie bij een veel lagere temperatuur, wat een substantiële vermindering van CO₂-uitstoot oplevert. Er is

net een proef gestart in Noord-Holland met epoxy-asfalt. Als dat slaagt kunnen we dit asfalt dat 3 keer zo lang meegaat, zo uitrollen.

Circulair inkopen, circulair denken en werken vereist dat je een fundamentele draai maakt in je denken. Het is een echte systeemswitch.

Welke ingrijpende denkstappen heeft de provincie gemaakt?

De kern is dat je bij het inkopen ruimte vindt voor innovatie. Wat dat betreft is er nog een vervolgstap nodig. Denk in de richting van innovatief aanbesteden; dan stop je het vermogen tot innoveren, verbinden en samenwerken in een keer in je beschrijving. Belangrijk is verder dat je circulair echt in je processen krijgt. Een pilot is niet genoeg.

Wat de ‘fundamentele denkstappen’ betreft zie je vaak het volgende patroon. Van onderaf in een organisatie is er heel veel initiatief en betrokkenheid. Aan de top, op bestuurs- en directieniveau merk je vaak hetzelfde draagvlak. Maar bij het middenmanagement, waar bepaalde verantwoordelijkheden zwaar drukken, is het soms nog moeilijker. Wij hebben gelukkig een managementlaag die ruimte biedt en innovatie stimuleert.

Ik blijf ook geïnspireerd door Thomas Rau. En dan vooral de overtuiging waarmee hij vasthoudt aan principes.

Circulair inkopen is een term die de zaak misschien wat al te makkelijk voorstelt. Circulaire oplossingen zijn zelden te koop. Vaak moeten ze nog ontdekt, ontworpen, gemaakt worden. Wie dus stappen maakt in circulariteit, komt automatisch in een proces van ontdekken en ontwerpen.

Welke nieuwe verbindingen heeft de provincie verkend?

Naast ondernemers uit de markt, trekken we ook op met o.a. Rijkswaterstaat. RWS heeft vergelijkbare pilots onder handen. Daarnaast zijn er de bekende netwerken, zoals de Green Deal Duurzaam Grond- Weg- en Waterbouw.

Wet- en regelgeving kan een belemmering zijn voor circulair inkopen.

Hoe gaat de provincie Noord-Holland daar mee om?

Als overheid leggen we risico's misschien iets te veel bij aannemers. Kunnen we het risico van innoveren niet iets evenwichtiger delen? Risicopotjes. Samen je nek uit durven steken. Wat fundamenteeler kiezen voor samen optrekken.

Learnings van provincie Noord-Holland

De provincie Noord-Holland slaagt erin om duurzaamheid en circulariteit voor een deel al echt in de processen te krijgen.

Dankzij de betrokkenheid van ‘duurzaamheidmanagers’ is men de fase van vrijblijvendheid voorbij.

Bij het innoveren wordt er steeds naar perspectief gezocht. Massa kunnen maken; dat heeft de markt nodig.

In deze serie zijn meerdere titels verschenen zoals deze, over hoe Schiphol het doet.

Samen belichten ze verschillende kanten van circulair inkopen in verschillende organisaties.

Wil je verder met circulair inkopen?

Marjolein Brasz
Challenge Lead
Circulaire Economie
Amsterdam Economic Board
m.brasz@amecboard.com

**Meer informatie,
praktijkvoorbeelden,
tips en adviezen**

www.amsterdameconomicboard.com

**Praktijktips,
voorbeelden
en adviezen
om betere
keuzes te maken.**

op
initiatief
van:

amsterdam
economic
board

circulaire
economie